

Nederlandse Vrouwen Raad

adres Benoordenhoutseweg 23
2596 BA Den Haag
tel 070 - 3469304
fax 070 - 3459346
e-mail info@de-nvr.nl
website www.nederlandsevrouwenraad.nl

Redactie Nieuwsbrief

postadres Benoordenhoutseweg 23
2596 BA Den Haag

Pia Band-Hunteman

tel/fax 020 4361679

e-mail p.band@planet.nl

Tini Jansen-Bruul

Marianne Jongkind-Voncken

Anke Leys (bestuurslid NVR)

De volgende nieuwsbrief

13^e jaargang nr. 3 verschijnt september 2005. Kopij vóór 1 september a.s. inzenden aan bovenstaand adres of naar p.band@planet.nl

vormgeving Zwaar Water, Amsterdam, www.zwaarwater.nl
druk Printstudio, Den Haag

Van het bestuur

Bent u gaan stemmen op 1 juni? Hebben al die foldertjes, kranten, radioberichtjes, TV-spotjes en wat al niet meer aan materiaal (ongewenst?) onze huizen binnenkwam, u gemotiveerd en – vooral - u geholpen bij uw meningsvorming? Of is misschien het vele extra geld dat op het laatste moment is uitgetrokken voor nog meer informatie in de vorm van oud papier bij u aan de straat gezet?

Er was een budget voor “derden” om activiteiten te ontwikkelen rondom de EU- grondwet en wij, bestuur van de NVR, hebben hierop gereageerd door een kleine subsidie aan te vragen om u, onze achterban, tijdig en op een neutrale en aansprekende manier te stimuleren tot het weloverwogen bepalen van uw mening. Helaas, wij ontvingen een negatief antwoord op de subsidieaanvraag.

De Française Béatrice Majnoni d’Intignano meent dat vrouwen de uitslag kunnen bepalen: zij schrijft dat is gebleken dat juist het stemgedrag van vrouwen in het verleden vaak bepalend is geweest voor verdere ontwikkelingen in de wereld.

Europa kent een aantal prangende problemen: naast de etnische conflicten in de Balkan, problemen met de islam en de mogelijke toetreding van Turkije, is er de werkloosheid en het lage kindertal. Werkgelegenheid verbeteren vereist een hogere participatie van vrouwen die bedrijven en projecten kunnen leiden en het lage aantal geboorten leidt tot een demografische breuk. Om uit deze probleemsituaties te komen, moeten werk en gezin in de hele EU beter met elkaar in overeenstemming worden gebracht. (NRC dd. 08-03-’05).

Ligt er een taak voor u en ons in Europa?

Eigenlijk blijkt altijd weer dat er veel taken liggen om juist door vrouwen te worden aangepakt. Belangrijk is dat we dat in overleg met elkaar doen. Immers, door iets met meerderen aan te pakken, stimuleer je elkaar, vul je elkaar aan en kan het werk efficiënter en doelgerichter (door deskundigen) verdeeld worden.

Binnen de drie strategische themavelden zijn er een aantal onderwerpen waar wij nu aan werken en/of ons op korte termijn op willen richten. Dit kan echter alleen als de commissies dit werk aankunnen. Vooral de commissie Rechten van de Vrouw kampt met onderbezetting, maar ook binnen de commissie Maatschappelijke Participatie is nog een vacature.

Op de ALV is hiervoor nogmaals aandacht gevraagd en ik hoop dat, tegen de tijd dat deze nieuwsbrief bij u op de mat ligt, er reacties zijn binnengekomen. Dit laat onverlet om toch, als u zelf geïnteresseerd bent of iemand anders kent die geknipt is voor een functie binnen een van de commissies, contact op te nemen met het NVR kantoor. ➤

► De algemene leden vergadering (ALV)

Voor de ALV gold deze keer niet ‘de kou trotseren’ maar ‘de warmte negeren’. Het zomerse weer heeft niet belemmerend gewerkt, er was een goede opkomst.

In een goede sfeer is er door de aanwezigen gewerkt. Het concept jaarverslag werd doorgenomen en jaarrekening werd goedgekeurd evenals de jaarrekening van het Tentoonstellingsfonds. Er werd uitgebreid gesproken over de tweede versie concept statuten. Besloten is dat een commissie, waarvoor vijf afgevaardigden zich staande de vergadering hebben opgegeven, aan de hand van de opmerkingen die zijn gemaakt, zal werken aan een definitieve versie concept statuten en aan actualisering van het huishoudelijk reglement.

Met een “ja” van alle aanwezigen liet de vergadering blijken verheugd te zijn met de komst van Marry Molenaar als bestuursliaison Duurzaam Samenleven. Marry, ook het bestuur is blij met je benoeming en wenst je veel succes en plezier bij je werk voor DS en dus ook voor de NVR.

Het is niet gemakkelijk afscheid te nemen van iemand die zo goed past in een bestuur, maar het besluit van Ria

Papac om zich niet herkiesbaar te stellen respecteren we uiteraard, al is het met spijt. Ria heeft gedurende de jaren dat zij deel uitmaakte van het bestuur veel gedaan voor de NVR. Ze is iemand die, zonder op de voorgrond te treden, de grote lijn blijft zien, daar ook een eigen mening over heeft en tegelijkertijd oog heeft voor detail en veel zaken aanpakt. We wensen Ria veel geluk in haar nieuwe functie als Oma en veel succes bij alle activiteiten die zij onderneemt.

Voor de laatste vacatures binnen het bestuur zijn gesprekken gevoerd met kandidaten en het bestuur hoopt binnenkort de definitieve lijst van bestuursleden en commissieleden te kunnen rondsturen.

Het was voor het bestuur plezierig om aan het eind van de vergadering gecompimenteerd te worden met de vernieuwing die in gang is gezet waardoor de NVR actief en duidelijk overkomt. Het geeft vertrouwen in de toekomst!

Marianne Horsman-Wagener, voorzitter

Open Brief aan Minister-president Balkenende

Geachte heer Balkenende,

Ter gelegenheid van het officiële bezoek aan ons land van President Bush laten wij – oud afgevaardigden naar de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, overige vrouwenvertegenwoordigers en het bestuur van de Nederlandse Vrouwen Raad - onze bezorgdheid blijken over het (internationale) beleid van de VS rond seksuele en reproductieve rechten. Wij weten dat ook U deze rechten respecteert. Daarom doen wij, als vertegenwoordigers van de Nederlandse vrouwen een klemmend beroep op U om een duidelijk Nederlands standpunt uit te dragen in deze.

Graag lichten wij onze bezorgdheid toe. Reeds een aantal jaren maken wij ons publiekelijk zorgen over de standpunten van de Verenigde Staten m.b.t. de rechten en positie van vrouwen en haar seksuele en reproductieve rechten. Onder invloed van de invloedrijke Pro-Family lobby liggen de verworvenheden van de Wereld Vrouwenconferentie van Beijing voortdurend en in toenemende mate onder vuur. Een concreet voorbeeld is de Wereld Top voor Duurzame Ontwikkeling in 2002 waar, mede door de inzet van de vrouwen, ternauwernood is voorkomen dat de toegang tot basis gezondheidszorg, met inbegrip van reproductieve gezondheidszorg, ondergeschikt gemaakt werd aan nationale wetgeving en culturele en religieuze waarden. U heeft destijds in uw plenaire toespraak de mensenrechten en fundamentele vrijheden van mannen en vrouwen als niet onderhandelbaar verklaard. Uw steun is door de Nederlandse vrouwen hogelijk gewaardeerd.

Onze zorgen worden gedeeld door Minister van Staat, Hans van den Broek. In een indrukwekkende toespraak in de laatste Algemene Vergadering van de Verenigde Naties heeft hij geschetst hoe desastreus de houding van de Verenigde Staten uitpakt voor met name de HIV/AIDS bestrijding. Amerika heeft zijn subsidie aan het Wereld Bevolkings Fonds ingetrokken vanwege het beleid van dit Fonds inzake abortus na verkrachting en abortus na groeps-oorlogsverkrachting en omdat het Fonds actief condooms zou verspreiden in de strijd tegen overbevolking en armoede en HIV-AIDS bestrijding. Alleen onthouding zou als HIV-AIDS bestrijding gepropageerd mogen worden in de ogen van de Verenigde Staten. Wat een ramp voor Afrika!

Geachte Heer Balkenende. Bij de herdenking van het einde van de Tweede Wereldoorlog, waarin duizenden jonge mensen omgekomen zijn voor onze vrijheid en voor ons aller mensenrechten, richten wij het oog op de toekomst. Wij constateren dat de huidige president van de Verenigde Staten een bevolkingsbeleid propageert, waarin de fundamentele rechten en vrijheden van de mens ondergeschikt gemaakt worden aan de wensen van bevolkingsgroepen die eigen religieuze en culturele waarden hoger achten dan de fundamentele rechten en vrijheden van de mens, en dat ook ingrijpende gevolgen heeft voor het leven en welzijn van zeer veel vrouwen, mannen en kinderen, met name in ontwikkelingslanden. Daarom vinden wij dat wij onze bezorgdheid moeten laten horen. Wij vragen ►

Vrouwen en biotechnologie

Op donderdag 7 april organiseerde de NVR een themabijeenkomst getiteld *Vrouwen, eicellen en genen over de onzichtbaarheid van vrouwen in de moderne biotechnologie*. Spreeksters waren prof. dr. Klasien Horstman en prof. dr. Marli Huijer.

De belangrijkste boodschap die de spreeksters uitdroegen was dat er veel gebeurt in het biotechnologisch onderzoek. Daarbij is er veel aandacht voor het maatschappelijk draagvlak voor dit onderzoek, maar weinig of niet voor de ervaringen van vrouwen die aan dit soort onderzoek meewerken. Klasien Horstman en Marli Huijer geven twee voorbeelden: stamcelonderzoek en prenatale diagnostiek.

Stamcellen

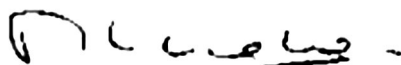
Stamcellen kunnen op verschillende manieren gewonnen worden: uit embryonaal weefsel, uit foetaal weefsel, uit navelstrengbloed en uit volwassen weefsel. De wetenschap geeft de voorkeur aan embryonaal weefsel. Dit levert de meest veelzijdige stamcellen, waarmee alle soorten volwassen weefsel opgekweekt zouden kunnen worden. Momenteel gebruikt de wetenschap restembryo's (embryo's die overblijven na een IVF behandeling) voor stamcelonderzoek. Ze lobbyt echter om toestemming te krijgen om rechtstreeks embryo's te kweken voor dit onderzoek.

Voor het kweken van een embryo is echter de eicel van een vrouw nodig. Er is onvoldoende onderzoek naar wat

- dan ook met nadruk Uw aandacht voor deze schrijnende situatie en doen een klemmend beroep op U om – in navolging van minister van Staat Hans van den Broek en de Europese Unie - een duidelijk Nederlands standpunt uit te dragen en om waar mogelijk dit onderwerp bij Uw collega Bush aan de orde te stellen.

De Nederlandse Vrouwenvertegenwoordigers:

- * Ine van Hoorn (2004)
- * Margit van der Steen (2003)
- * Han Deggeler (2001)
- * Alice Bouman-Dentener (1999 en WSSD 2002)
- * Trix van Kuilenburg (1997)
- * Annelies Pierrot (1996)
- * Lily Hutjes (1995 Habitat II 1995)
- * Marian Nauta (1994)
- * Catharien Terwisscha van Scheltinga (CSD 13, 2005)
- * Lesha Witmer (CSD 12, 2004)
- * Sigrid Bollwerk-Darweesh (WWF3, 2003)
- * Marina van Koten-Hertogs (FfD, 2002)

Het bestuur van de Nederlandse Vrouwen Raad (NVR)
Marianne Horsman-Wagener, voorzitter

een eiceldonatie fysiek met een vrouw doet en aan de psychologische en emotionele betekenis wordt helemaal geen aandacht geschonken. Een eiceldonatie voor de voortplanting kan niet vergeleken worden met een eiceldonatie voor stamcelonderzoek.

Prenatale diagnostiek

Het tweede voorbeeld is prenatale diagnostiek. 24 Vrouwen die een risicoschattende test aangeboden kregen werden drie keer geïnterviewd over het accepteren van deze test en hun ervaringen daarna. Bijna geen van deze vrouwen had van tevoren bedacht dat ze een prenatale test wilde. Toen de test werd aangeboden zeiden ze allemaal "ja". Het ging immers om een niet-invasieve, risicoloze test. En "ze bieden hem niet voor niets aan".

Hoewel de test belooft onzekerheid weg te nemen, zorgt ze juist voor meer onzekerheid. En ook na het krijgen van een goede uitslag, blijft de onzekerheid (sluimerend) aanwezig. Ook hier is weinig aandacht voor de ervaring van vrouwen vanaf het moment dat ze toestemming hebben gegeven om mee te werken aan onderzoek.

De spreeksters roepen op om de ervaring en het perspectief van vrouwen op de agenda te zetten. Deze moeten onderdeel worden van het debat over moderne biotechnologie.

Ervaring op de agenda

Aansluitend is er een plenaire discussie, waarin gevraagd wordt of er wel aandacht is voor de ervaring van mannen. Marli Huijer antwoordt dat het in dit onderzoek in de eerste instantie gaat om het vrouwelijk lichaam. Het zijn jonge vrouwen die gevraagd worden om hun eicellen. Ook veel andere ontwikkelingen hebben steeds betrekking op het lichaam van vrouwen (denk maar aan de ontwikkeling van anticonceptie). Daarom moeten de lichamelijke ervaringen van vrouwen op de agenda geplaatst worden. Vrouwen hebben echter de neiging om de ervaringen van anderen voorop te plaatsen, ook hier weer.

Vervolgens wordt er gediscussieerd over de vraag welke rol de NVR kan spelen om het perspectief van vrouwen op de agenda te krijgen. Bij de afsluiting concludeert Marianne Horsman dat de NVR een traject over dit onderwerp wil uitzetten, en dat er bij deze bijeenkomsten veel uitgangspunten voor een subsidieaanvraag naar voren zijn gekomen. De deelnemers geven aan dat ze veel geleerd hebben dat ze mee terug willen nemen naar hun verenigingen. Ze voelen zich duidelijk geprikkeld om meer aandacht te gaan vragen voor de betekenis van biotechnologisch onderzoek voor vrouwen.

Pauline Fransen

Het volledige verslag is aan te vragen bij het NVR kantoor.

Redactiedag creatief

De jaarlijkse NVR-Redactiedag van 12 mei 2005 is te typeren als bruisend en creatief. Nogal wat leden hadden een vertegenwoordiging gestuurd van hun eigen redactie: veel vrijwilligers en enkele betaalde krachten. Tussen kennismaking en netwerken borrelden veel nieuwe en goede ideeën op voor de communicatie van de NVR als koepel. Deze ideeën worden weer verder uitgewerkt tijdens de werkconferentie in juni en worden eind dit jaar gebundeld in een communicatieplan, passend bij de nieuwe strategie van de NVR.

Vraaggestuurd

Uitgangspunt voor de communicatie van een koepelorganisatie is natuurlijk dat deze vooral vraaggestuurd moet zijn. Vragen blijken er genoeg te leven onder onze leden. Zo kan de NVR nog meer betekenen in het bevorderen van informatie-uitwisseling en samenwerking tussen de leden onderling. De behoefte aan een digitale NVR-nieuwsbrief lag al snel op tafel. Daarin kort en liefst thematisch nieuws uit de lidorganisaties en de NVR zelf, met een link naar een website voor meer info. Zo kan ieder naar behoefte en interesse nieuws overnemen in de eigen communicatie, zich nader verdiepen in een bepaald onderwerp en er al dan niet actie op ondernemen.

Portaal en archief

Een andere belangrijke conclusie was dat de NVR-website zou moeten worden vernieuwd naar een "dynamische website" (voor de kenners: database-gestuurd). Alleen dan kan de NVR-site echt werken als een portaal voor

vrouwenorganisaties en vrouwenissues en zodoende fungeren als platform of ontmoetingspunt voor de vele actieve vrouwen. Ook is er behoefte aan een archief binnen de NVR-website, uiteraard met zoekfunctie. Thematisch gerubriceerd en met info uit de lidorganisaties, de NVR en belangrijke "externe" documenten.

Papier blijft nodig

Naast alle digitale wensen en behoeften is duidelijk dat papieren communicatie nodig blijft. Grotere artikelen lenen zich immers niet zo goed voor digitaal lezen en vooral lang niet al onze leden zijn volledig op alléén digitale communicatie ingericht. Naast de NVR-Nieuwsbrief zouden er bovendien voor de drie NVR-themavelden uitgaven moeten komen als de huidige DO-Koerier, al dan niet gebundeld.

Geld en mankracht

Zoals helaas bij alle mooie plannen en concrete behoeften is het nog de vraag hoe de NVR aan voldoende budget en (vrijwillige?) menskracht komt, om dit alles te realiseren. Maar de eerste stap is nu gezet: er is meer zicht op wat onze leden van de NVR als koepel verwachten en nodig hebben voor hun eigen communicatie en activiteiten.

Anke Leys

Nieuws van de werkgroep Older Women Count

Nieuwe werkgroep

In vervolg op de succesvolle workshop over de positie van ouder vrouwen, is de NVR-werkgroep 'Older women count' gestart. Deze werkgroep komt zesmaal bijeen. De werkgroep is ingesteld om samenwerking tussen diverse organisaties te versterken. Dit gebeurt door informatie te verstrekken en activiteiten meer op elkaar af te stemmen. Ook wordt gewerkt aan een 'position paper' met een visie op het nieuwe ouderenbeleid en aandacht voor de WMO en pensioenen.

Aan de werkgroep nemen vertegenwoordigers deel van 4 VO (Elien Lammers), de NVVH (Riet du Bois), Vrouwenbelangen (Wil Scholte-van Groningen), FNV-Vrouwenbond (Marthie Cruijff-de Boer) en als externe deskundige – Oudere Vrouwen Netwerk-Nederland (Marja Pijl). De coördinatie is in handen van Margit van der Steen. De werkgroep ressorteert onder de NVR-Com-

missie Maatschappelijke Participatie. Het bestuurslidliaison maatschappelijke participatie wordt voorlopig nog waargenomen door Ria Papac.

Meer informatie: m.vandersteen@bureau-aetas.nl

Verslag workshop Older Women Count

Op 15 januari j.l. discussieerden ruim veertig vertegenwoordigers van vrouwenorganisaties over de positie van oudere vrouwen. Zorg, de positie van alleenstaande (migranten)vrouwen, pensioenen en de levensloop stonden centraal in de discussies. Daarnaast verzorgde Laura Christ van het NIZW een lezing over recente resultaten van Europees onderzoek naar de positie van oudere vrouwen.

Een uitgebreid verslag is beschikbaar bij het bureau van de NVR.

Nieuw NVR-bestuurslid Marry Molenaar

Graag wil ik mij aan u voorstellen. Mijn portefeuille wordt liaison van het bestuur met de commissie Duurzaam Samenleven.

Mijn leeftijd is 58 jaar, ik woon in Den Haag en ik ben afgelopen december met werken opgehouden. Ik heb bijna mijn hele loopbaan doorgebracht bij de Rijksoverheid. Ik ben op verschillende ministeries werkzaam geweest: Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, VROM en Binnenlandse Zaken. Functies die ik heb vervuld zijn: directeur speciaal onderwijs, directeur personeelszaken, plv. directeur bij de Rijksarchiefdienst en hoofdinspecteur van de Rijksarchiefspectie.

Uit die veelheid van terreinen blijkt al dat ik gewend ben om mij snel in te werken op gebieden die voor mij nieuw zijn. Ik hoop deze ervaring ook aan de NVR ten goede te laten komen.

Wat opleidingen betreft is mijn achtergrond een doctoraal sociologie en een Master of Business Administration, een Amerikaanse graad die het beste te vergelijken is met onze studie bedrijfseconomie.

Behalve in de NVR vervul ik nog bestuursfuncties in twee andere organisaties: in de stichting Serviceflat Arendsdorp en in de Stichting Ontmoeting Buitenlandse Vrouwen. De laatste organisatie geeft Nederlandse taallessen aan buitenlandse vrouwen.

Ik heb een brede maatschappelijke en culturele belangstelling en doe actief zowel als passief aan sport. Ik hoop velen van u te ontmoeten en kijk uit naar een plezierige samenwerking.

Marry Molenaar

Gesprek Visitatiecommissie Emancipatie

Op 31 mei 2005 had het NVR-Bestuur een open en uitvoerig gesprek met leden van de Visitatiecommissie Emancipatie (VCE). Vanuit VCE waren aanwezig Mr. Lodder-Elfferich (voorzitter), Mr. Blokdijk-Hauwert (plv. voorzitter) en Mr. de Wildt (secretaris). Veel is duidelijker geworden over hun taakopdracht en werkwijze. De opdracht is helder: is binnen de departementen de aandacht voor man-vrouw-verhoudingen en diversiteit echt verankerd "in hoofden, harten, pennen en tongen". Naast papieren research voeren ze veel gesprekken op de departementen en organiseren er workshops aan de hand van concrete cases. In hun beoordeling staan ze zeker open voor de ervaringen van maatschappelijke organisaties zoals de NVR en haar leden. Juist dat stuk laat zien hoe het werkelijk in de praktijk gaat. Maken departementen gebruik van de kennis binnen die organisaties? Is de Emancipatiemonitor wel een goed instrument? Hoe werkt het systeem met een coördinerend minister van emancipatie? Allemaal zeer relevante vragen.

De VCE wil graag input van de NVR en haar leden:

- * Hoe ervaren we de toegankelijkheid van de departementen en hoe lopen de werkcontacten?

- * Namen van "externe" personen, die betrokken kunnen worden bij de workshops op de departementen: genderdeskundigen op de diverse thema's.
- * Informatie over (jonge) vrouwen-netwerken.
- * Hoe kijken vrouwenorganisaties aan tegen het proces met de WMO? Hoe is het genderspect hierin meegenomen?

Draagt u bij aan deze input?

Graag kenbaar maken bij het NVR-bureau onder vermelding van "Input VCE".

Daarnaast gaf VCE de NVR nog adviezen mee:

- * zorg dat de NVR zich actueel en actief opstelt, bijvoorbeeld door via statements in de publiciteit te komen en daarmee gezicht en bekendheid te krijgen;
- * neem waar mogelijk deel aan de internationale databank van de Europese Commissie.

VCE hoopt in de herfst 2005 met de tussenrapportage te komen, waarna de secretaris wellicht in onze novembervergadering een presentatie verzorgt. De eindrapportage moet in oktober 2006 gereed zijn.

Marianne Horsman en Anke Leys.

Stichting Nederlandse Coördinatie Europese Vrouwen Lobby opgericht

Het Europese werk van de NVR wordt verder versterkt nu de Stichting Nederlandse Coördinatie Europese Vrouwen Lobby is opgericht. Na langdurig en zorgvuldig overleg is deze stichting op 12 april opgericht. De stichting heeft onder meer tot doel te zorgen voor een goede Nederlandse vertegenwoordiging bij de Europese Vrouwen Lobby. Op dit moment is de NVR via Margit van der Steen vertegenwoordigd. Ook zet de stichting zich in om het werk van de EWL te versterken en te ondersteunen. De voorzitter van de nieuwe stichting wordt oud-europarlementariër Joke Swiebel en vanuit de NVR is Annelies Pierrot afgevaardigd. Het derde bestuurslid vertegenwoordigt Tiye.

Nederlandse coördinatie European Women's Lobby

Op 12 april j.l. was het zover: de acte houdende de oprichting van de Stichting Nederlandse Coördinatie van de European Women's Lobby (bij afkorting genaamd NCEWL) werd in Den Haag getekend. Hieraan gingen drukke maanden en weken vooraf: overleg wat er in de statuten zou moeten worden opgenomen en een gesprek met een juridisch adviseur waarna er een eerste opzet kon worden rondgestuurd. Daarna een veelheid van vragen, op- en aanmerkingen, uitleg, advies, schrijven en schrappen – kortom een intensief overleg dat tussen de besturen van Tiye en de NVR plaatsvond met, uiteindelijk, bovenstaand resultaat. We zijn er blij mee.

Wat ging hieraan vooraf?

Elk aangesloten land bij de EU is door een coördinatie van afgevaardigden vertegenwoordigd bij de European Women's Lobby (EWL). De coördinatie bestaat uit drie personen: in Nederland een vertegenwoordiger van resp. de NVR, de VA en Tiye (door het wegvallen van de VA zal hier met ingang van oktober '05 een verandering in komen).

Door het bestuur van de EWL werd in 2004 besloten dat elke landelijke coördinatie een rechtspersoonlijkheid moet zijn; in Nederland hebben we gekozen voor een stichting.

Een stichting kent een bestuur. Ook hier weer uitgebreid overleg om tot een voor iedereen aanvaardbaar voorstel te komen. Tijdens het proces van wikken en wegen kwam naar voren dat de voorkeur uitging naar een onafhankelijk voorzitter, niet afkomstig uit een aangesloten organisatie. We hebben gekozen voor een bestuur bestaande uit drie personen dat na een jaar eventueel kan worden uitgebreid.

De beide besturen (Tiye en NVR) zijn verheugd dat Joke Swiebel het voorzitterschap heeft aanvaard. Secretaris is Hellen Felter (Tiye), penningmeester Annelies Pierrot (NVR). Er valt dit komend jaar veel werk te verzetten om van deze pasgeborene een volwassene te maken: we wensen het bestuur succes!

Europese Beweging

Publieksdebat

Op 24 januari 2005 vond een publieksdebat plaats in Perscentrum Nieuwspoort te Den Haag met als titel: "De aftrap", Europa op de politieke agenda in Nederland, anno 2005.

Na de ondertekening in Rome van het Grondwettelijk Verdrag voor Europa wordt deze wet in Nederland onderworpen aan een raadplegend referendum op 1 juni 2005. Voor het eerst sinds 1814 mag de Nederlandse burger zich in een referendum uitspreken.

"Hoe en in welke richting zal Europa zich in de komende tijd ontwikkelen? Wat is de plaats van Nederland in het grotere geheel en wat betekent dat voor de Nederlandse burger?"

Aan het debat namen **fractievoorzitters** van de **VVD, PVDA, Groen Links en CDA** deel. Uitgangspunt was vooral draagvlak creëren." Wat is de praktische uitwerking van een Europees beleid, waarin Nationaal beleid

niet toereikend is, zoals veiligheid, terrorismebestrijding, vrouwenhandel, werk, milieu, leefomgeving, onderwijs, beschaafd asiel beleid? Wat is de waarde van het subsidiariteitsbeginsel? Wat betekent de tekst in de Grondwet: "Eenheid in verscheidenheid".

De PvdA (Bos) vraagt zich af: "Wat doen we met de Eurosceptis, met de uitbreiding van Europa, het buitenlands beleid, het vetorecht.? Het Eurofederalisme is begraven.

VVD (Van Aartsen) beweert: "Wordt Europa een UNIE of een Gemeenschap van Naties?. Zijn stelling is: Europa mag niet te groot worden. Na de 27 landen moet er rust komen. Geen aansluiting Oekraïne.

CDA (Verhagen) legt vooral nadruk op de joods/christelijke waarden maatschappij, mensenrechten, niet alleen een economische handels maatschappij. Subsidiariteit is zeer belangrijk

Groen Links (Halsema) vindt solidariteit en barmhartigheid belangrijk. Europa moet in de toekomst uitgaan van autonomie, mensenrechten, soevereiniteit en democratie. Er moet een meer socialer, humaner geluid komen. Een positief leiderschap.

Op een vraag van de NVR vertegenwoordigster ten aanzien van het gender beleid, ook in het kader van de Lissabon-strategieën, antwoordden de voorzitters met zeer uiteenlopende kennis van zaken "Waarom moeten vrouwen voorstemmen"? Wat is de winst voor vrouwen?

Als eerste antwoordde Femke Halsema van Groen Links. Zij gaf een goed overzicht van het genderbeleid. Volgens haar hadden de vrouwen door de richtlijnen veel gewonnen. De rest was totaal verrast. Over draagvlak gesproken. Van Aartsen riep: "Wij hebben toch onze Neel". Men reageerde geschokt, toen ik hen herinnerde aan het feit dat vrouwen 51% van de bevolking uitmaken en de negatieve uitkomst van het referendum in Denemarken in 1992, toen vrouwen hun verworven positie aan de orde stelden.

Atlantische commissie

Op 18 April nodigde de Atlantische commissie in samenwerking met de Europese Beweging. *Minister Bot* van Buitenlandse Zaken uit voor een bijeenkomst in het Persencentrum Nieuwspoor.

Aan bod kwam de verhouding *Europa en de NATO*. Na een goed overzicht van de mondiale economische en politieke situatie, ging Minister Bot in op het Europese referendum. De grondwet draagt zorg voor het indammen van de bureaucratie, het hanteren van de globalisering, meer zeggenschap van de burger, samenwerking met Azië, Afrika, Verenigde Staten, Japan en China. Ieder werelddeel heeft haar eigen prioriteiten en cultuur. Europa en de Verenigde Staten kijken naar buiten, Azië is alleen op zich zelf gericht. In Noord Afrika is geen vrije markt. Er is een groot conflict tussen protectionisme (antiglobalisering) en liberalisering (globalisering) van de markt in de wereld.

Europa zal met 26 landen het vredesproces en opbouw beter met elkaar en in samenwerking met de NATO kunnen doen, dan ieder land afzonderlijk. De NATO werkt met consensus, Niet ieder land hoeft mee te doen. De NATO heeft niet alleen een gevechtstaak, maar steeds meer een train the trainers taak vooral in de uitbreidende landen van Europa. De NATO zal zich daarom moeten hernieuwen. Als belangrijkste doel pleitte minister Bot voor een houding van "FAIR PLAY", waarin de mensenrechten gelijk opgaan met het uitbannen van honger.

Grondwet ja of neen

Op 17 mei werd in de Statenzaal van het provinciehuis van Zuid Holland een debat georganiseerd door de *Europese Beweging Nederland (EBN)* en de *Provincie Zuid-Holland* over de Europese grondwet.

Bent u voor of tegen instemming door Nederland met het Verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa?

Jan Jacob van Dijk Tweede Kamerlid voor het CDA en *Willem Bos*, Voorzitter van het Comité Grondwet Nee gaven hun visie, gevolgd door een discussie onder leiding van Sjerp van der Vaart, directeur van het Bureau van het Europees Parlement.

Het debat ging over zeggenschap, subsidiariteit, kansen vrije markt, gezamenlijk buitenlands en defensiebeleid, rol van de burger, het parlement, de raad en de commissie, de gele kaarten, het initiatiefrecht agendasetting door burgers.

Wat de een als kansen zag, zag de ander als aantasting van de democratische rechten. Een pas op de plaats zou een goede mogelijkheid zijn, om nog eens na te denken hoever wij willen gaan met de eenwording. De redenen om ja of neen te zeggen zijn zeer verschillend.

Aan bod kwamen nationalisme, extreem rechts, afbraak sociale staat tot meer invloed godsdienst, te weinig zeggenschap van de eigen staat. Afwijzen neoliberalisme en afbraak mensen en vrouwenrechten, te grote invloed van de kerk door het meerderheids besluitvormingsprincipe in plaats van veto, vrije markt versus antiglobalisering, rol van de multinationals.

De *voorstemmers* zaten vooral in de hoek van de politieke elite, globalisten, neoliberalen, beter bestrijding van terrorisme, vrouwenhandel, drugs etc., meer veiligheidsbeleid, effectiever buitenlands- en asielbeleid, meer transparantie van de besluitvorming, meer democratie, meer democratische rechten van het parlement, rechtstreekse invloed voor de burger, vrijere markt en betere speler in de wereldmarkt.

De *tegenstemmers* zitten vooral in de hoek van de burgers, die zich bedreigd voelen door de invloed van de grote staten van de EU, werkeloosheid, afbraak van de verzorging staat, het bedrog t.a.v. de Euro, globalisering, het over ons heen komen, het niet meer kunnen beslissen, angst voor terugkeer naar het conservatisme en het terug draaien van verworven vrijheden, oncontroleerbare, ondemocratische besluitvorming, meer invloed van de Oost-Europese en katholieke kerken en multinationals. Behoeft aan meer nationalisme en behoud van de natiestaat. Toch was er angst om ingedeeld te worden in de hoek van rechts extremisme. Ook hier kwam het genderbeleid en de gevolgen voor vrouwen nauwelijks aan bod.

Het is aan de burger van Nederland om de keuze te maken. Dankzij de debatten van de EBN kregen beide stromingen de gelegenheid om de kiezer te overtuigen.

Drs. Jet Brummelhuis-Middelhoff
NVR vertegenwoordigster bij de Europese Beweging
Amsterdam 1 juni 2005

Oproep AVVN-Statement

Onze vrouwenvertegenwoordigster bij de VN 2005, Mathilde van den Brink, vraagt u mee te denken over haar statement in de AVVN in oktober 2005. De aansprekende titel zal zijn: "Vrouwen kleuren de toekomst. Wake up older sister, your little sister needs you!" Hieronder haar toelichting.

Intergenerationele overdracht

Beijing Platform for Action en de Millennium Development Goals zijn tijdens de CSW-vergadering in maart door regeringsvertegenwoordigers herbevestigd. Voor de implementatie van die afspraken hebben oudere (feministen) vrouwen en jongeren elkaar nodig. Commitment krijgen van een nieuwe generatie is nodig. Vinden generaties elkaar? Oude "ismen" zijn uit de tijd, maar er is wel degelijk bevoegdheid onder jongeren. Er moeten eigentijdse vormen, termen en beelden gevonden worden om thema's aan de orde te stellen. De vraag is: hoe voed je het collectief engagement, solidariteit met mannen en op welke manieren kunnen we een brug slaan: niet alleen tussen generaties, maar ook in het denken over de emancipatie van moslima's. De rode draad in mijn zeven minuten durende statement is intergenerationele overdracht.

Nu de VN in zwaar weer verkeren is het goed voor het gehoor van alle regeringsvertegenwoordigers in de wereld het belang van de VN voor vrouwen te benadrukken: o.a. VN vrouwenverdrag, empowerment van vrouwen, gelijkheid tussen mannen en vrouwen. De VN als bondgenoot, met de noodzaak om binnen de hiërarchie van de VN de positie van vrouwenorganisaties op te waarderen om maximale politieke druk uit te oefenen.

Ik wil aansluiten bij het derde Millennium Development Goal: gender equality and empowerment of women. Belangrijkste thema wereldwijd voor vrouwen is (economische) zelfstandigheid (bijvoorbeeld minikredieten, sleutel tot succes). Nuanceren en differentiatie aanbrengen, niet technisch blind 'doorgenderen', maar een integrale procesaanpak op een laag niveau, met het genderperspectief als focus!

Concrete voorbeelden van geslaagde intergenerationele overdracht zal ik verwerken in de tekst. Gesteund word ik door een groep deskundige, ervaren vrouwen die mee - denken - discussiëren - lezen. Ook uw reacties neem ik graag mee: mail naar mvdbrink@xs4all.nl

Mathilde van den Brink

Uit de aangesloten organisaties

Voor de lidorganisaties van de NVR Cursus vrouw en pensioen

In het najaar van 2005 wordt door de NVR een traindetrainermodule aangeboden t.b.v. de aangesloten organisaties, uitgevoerd door de FNV Vrouwenbond.

Deze heeft een tweeledig doel:

- * het geven van informatie over pensioenen aan de achterban van de bij de NVR aangesloten organisaties
- * inzicht krijgen in de behoefte om te kunnen bepalen of een eventueel vervoltraject zinvol is.

Concreet betekent dit:

- * We bieden een cursus aan van twee dagdelen waar vrouwen uit de aangesloten organisaties getraind worden om informatie over pensioenen te kunnen geven aan leden van hun eigen achterban.
- * Tijdens de eerste bijeenkomst wordt informatie gegeven over het pensioenstelsel, toegespitst op de positie van vrouwen. Hierbij zal tevens de behoefte van de deelnemende organisaties worden gepeild.
- * Tijdens de tweede bijeenkomst staat de methodiek van kennisoverdracht centraal om de opgedane kennis weer te kunnen doorgeven aan anderen.

Deelname is gratis, inclusief materiaal. Wel is voorwaarde voor deelname de bereidheid om de opgedane kennis over te dragen aan de achterban. Voor aanvang van de training

dient de deelnemer in de eigen organisatie te hebben afgestemd op welke manier de overdracht gaat plaatsvinden.

Deelname is beperkt. De NVR en de FNV Vrouwenbond willen alle NVR-lidorganisaties in de gelegenheid stellen hieraan deel te nemen. Indien organisaties hier geen gebruik van maken, kan de vrijgevallen plaats door anderen worden opgevuld.

Wie belangstelling heeft om aan deze training deel te nemen kan zich alvast aanmelden bij:

Tineke van der Kraan, FNV Vrouwenbond
Postbus 8576, 1005 AN Amsterdam
telefoon 020 - 5816398

e-mail: tineke.vanderkraan@fnvvrouwenbond.nl

Seminar OVN-NL en FNV Vrouwenbond

Op donderdag 23 juni 2005 organiseert het Oudere Vrouwen Netwerk - Nederland (OVN-NL) in samenwerking met FNV Vrouwenbond een seminar met het thema: **Zorg en Welzijn voor en door Oudere Vrouwen**. Doel van dit seminar is samen te zoeken naar wegen om de positie van oudere vrouwen binnen het veranderende stelsel van zorgvoorzieningen te versterken. Vooral de invoering van de WMO zal oudere vrouwen sterker treffen dan oudere mannen. Er moet aandacht komen voor de gevolgen van

- de WMO voor oudere vrouwen, in hun rol als (informele) zorgverleners en als zorgontvangers. Voor meer info kunt u bellen of mailen met:

FNV Vrouwenbond, Linde Gonggrijp
 telefoon 020-5816398
 e-mail linde.gonggrijp@fnvvrouwenbond.nl.

FNV Vrouwenbond

In het kader van het Nederlands voorzitterschap van de Europese Unie organiseerden de Vrouwen Alliantie en de FNV Vrouwenbond in het najaar van 2004 drie bijeenkomsten onder de titel 'VROUWEN(EN)PENSIOEN EN EUROPA'.

Tijdens deze succesvolle bijeenkomsten is door diverse inleidsters ingegaan op de pensioenpositie van vrouwen en mogelijkheden om deze te verbeteren.

In de derde bijeenkomst zijn alle ideeën geformuleerd tot aanbevelingen, op basis waarvan een ACTIEPLAN VROUW EN PENSIOEN is opgesteld. De volgende stap die wordt gezet is te zorgen dat de aanbevelingen worden gerealiseerd. Dat dit een kwestie van lange adem is, is duidelijk.

Het netwerk 'vrouw en pensioen' van de FNV Vrouwenbond zal daartoe actie ondernemen, zo mogelijk in samenwerking met andere (vrouwen)organisaties.

De activiteiten zijn:

- * Er zal contact worden gelegd met politieke partijen en een bijeenkomst met politici worden georganiseerd, waarbij hen gevraagd wordt medeverantwoordelijkheid te dragen voor het oplossen van de problemen waar vrouwen mee te maken hebben.
- * Er wordt gebruik gemaakt van de inspraakronde voor het door de overheid op te stellen Nationaal Actie Plan Pensioen (NAP Pensioen) Dit NAP Pensioen is een verplichte voortgangsreportage voor de Europese Commissie.
- * Er wordt een expertgroep geformeerd die zich gaat buigen over de strategieën voor de realisering van de ontwikkelde plannen.
- * Er wordt een voorlichtingsplan ontwikkeld gericht op vrouwen en jongeren.

Wilt u meer weten over Vrouwen en Pensioenen? Vraag dan de Reader Vrouw(en)pensioen en Europa aan bij de FNV Vrouwenbond. Een greep uit de inhoudsopgave:

- * Het Nederlands Pensioenstelsel vanuit gender- en etniciteitsperspectief
- * Vrouwen en pensioen in de Europese Unie
- * Pensioenverdeling tussen partners
- * Reparatie Inkomen oudere vrouwen

De reader kost € 5 voor leden FNV Vrouwenbond en € 7,50 voor niet leden. De reader is te bestellen via:

post@fnvvrouwenbond.nl of
 tel. 020 5816398

Unie van Nederlandse Soroptimisten

De redactie van De Nederlandse Soroptimist stuurde ons een artikel van Marijke Lutz dat in de DNS zal verschijnen en ons ter beschikking werd gesteld. Hieronder een samenvatting van haar verslag.

Professor Mr. C. Flinterman, hoogleraar Rechten van de Mens aan de Universiteit van Utrecht sprak op 19 maart 2005 op een bijeenkomst van Soroptimisten in Arnhem. Hij sprak over de geschiedenis van de Verenigde Naties, de Millennium Development Goals en over zijn werk in het VN-comité voor het naleven van de afspraken van het Vrouwenverdrag.

De geschiedenis

De VN, in 1945 opgericht, berust op drie pijlers:

- * het is een collectief systeem om de internationale vrede te handhaven
 - * alle lidstaten zijn verantwoordelijk voor de economische ontwikkeling en sociale vooruitgang van alle staten
 - * bescherming en bevordering van de Rechten van de Mens
- Het Handvest van de VN verbiedt het gebruik van geweld, tenzij er sprake is van zelfverdediging of als de VN voor dit geweld toestemming verleent.

De Rechten van de Mens en het Vrouwenverdrag

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, ondertekend door 180 lidstaten, op instigatie van Eleanor Roosevelt, waren revolutionair door hun gelijkheidsbeginsel bij ras, taal, geslacht of godsdienst.

In de jaren '70 kwamen overal ter wereld vrouwenorganisaties op en in 1979 is het Vrouwenverdrag in de VN opgesteld, eveneens ondertekend door 180 lidstaten.

De doelstellingen van het Vrouwenverdrag zijn:

- * alle vormen van discriminatie uitbannen
- * eventueel tijdelijk bijzondere maatregelen nemen om de positie van de vrouw te verbeteren
- * structurele oorzaken van vrouwendiscriminatie, vaak cultureel of traditioneel bepaald, wegnemen.

Waar het mis ging kwamen tribunalen van strafrecht (Bosnië, Rwanda).

Wereldconferentie in 1993

over de Rechten van de Mens

Het actieprogramma van Wenen bevatte passages als het optreden tegen vrouwendiscriminatie zoals vrouwenhandel en exploitatie van prostituees, meer functies voor vrouwen in het openbare leven en de bepaling over de nationaliteit van de kinderen bij ouders van verschillende nationaliteit. Het was in nog meer opzichten een grote vooruitgang bij 1979.

Helaas is het tegenvallend wat Nederland met het Platform for Action in Beijing 1995 gedaan heeft.

Weg met de discriminatie van vrouwen

Ondanks de instemming van alle lidstaten verkeren vrouwen in veel situaties nog in een achterstandspositie. Het

“Comité tot uitbanning van discriminatie van vrouwen” telt 23 leden, op basis van deskundigheid gekozen. Prof. Flinterman is de enige man in dit gezelschap.

Het Comité verzoekt landen een “statenrapport” aan te leveren waarin dat land aangeeft hoe het de aanbevelingen uit dat verdrag nakomt. De NGO’s kunnen hier door schaduwrapporten een corrigerende taak hebben. Het Comité formuleert ook aanbevelingen voor de NGO’s om de discussie met hun overheid aan te gaan en sinds kort kan men er terecht met klachten over schendingen.

Al heeft het Comité geen werkelijke macht, toch kan het door constructieve dialoog en benoemen van wantoestanden, “naming and shaming”, de kans op verandering vergroten. Sinds 9/11 staat de rol van de VN ter discussie door zijn onmacht inzake Irak, maar het neemt niet weg dat er in 55 jaar door overleg meer is bereikt dan in vele eeuwen daarvoor.

Marijke Lutz-Vogelenzang
coördinator Economic en Social Development

Millenniumdoelstellingen voor 2015

1. Het met de helft terugbrengen van het aantal mensen op de wereld dat leeft van minder dan een dollar per dag
2. Bewerkstelligen dat alle jongens en meisjes volledig basisonderwijs kunnen afmaken
3. Uitbannen van gender-ongelijkheid en het empoweren van de vrouw, drastische aanpak van het verschijnsel “geweld tegen vrouwen”
4. Sterfte van kinderen onder 5 jaar met tweederde verminderen
5. Kraamvrouwensterfte met driekwart verminderen
6. Tegenhouden en terugbrengen van de verspreiding van HIV/AIDS, malaria en andere grote ziekten
7. Duurzame ontwikkeling bevorderen, waaronder het tot minstens de helft terugbrengen van het aantal mensen, dat geen toegang heeft tot veilig drinkwater
8. Ontwikkeling van een open en gereguleerd handelsstelsel en bevordering van samenwerking met ontwikkelingslanden

Publikaties

Een andere wereld is mogelijk!

De vrouwenbeweging is terrein aan het verliezen, ondanks al het werk dat in het verleden is verzet. De winst die op een aantal terreinen is geboekt, staat hier en daar zelfs opnieuw ter discussie. Het is de hoogste tijd dat de vrouwenbeweging, waar ook ter wereld, zich bezint en nieuwe visies en strategieën ontwikkelt voor de toekomst. Daarover gaat het boek ‘The Future of Women’s Rights, global visions and strategies’ dat zojuist is verschenen.

Drastische bezuinigingen

Het persbericht van deze nieuwe publicatie krijg ik onder ogen als ik net heb gehoord dat in Nederland een aantal gerenommeerde instellingen voor de verbetering van de positie van vrouwen worden opgeheven. Door de drastische bezuinigingen van het kabinet hebben, als dit artikel verschijnt, de VrouwenAlliantie en het Clara Wichmann Instituut hun deuren al gesloten. En per 1 januari zal waarschijnlijk het Nederlands Genootschap Vrouwenstudies ophouden te bestaan, terwijl andere vrouwenorganisaties nog net het hoofd boven water kunnen houden. Ook zal de financiële ondersteuning van Nederland aan UNIFEM, het ontwikkelingsfonds van de VN worden afgebouwd.

Als ik dan ook in het persbericht lees dat er wereldwijd grote bezorgdheid bestaat over de toekomst van de vrouwenbeweging, is mijn aandacht getrokken. De dertien prominente vrouwelijke leiders en activisten uit alle delen van de wereld, die aan dit boek een bijdrage hebben geleverd, zijn het over één ding eens: het is de hoogste tijd dat de vrouwenbeweging terdege nagaat of haar huidige wijze

van werken niet achterhaald is. Wereldwijd ziet het er naar uit dat trends als de globalisering van de neoliberale economie, ontwikkelingen van de biotechnologie, neoconservatieve politieke en fundamentalistische stromingen, terrorisme en de voortgaande militarisering, een ernstige terugslag hebben op de positie van vrouwen. Gelijkheid in macht tussen de seksen, de rechten van vrouwen en duurzame ontwikkeling met een menselijk gezicht zijn thema’s die van de internationale politieke agenda aan het verdwijnen zijn. Toch signaleren Alison Symington en Ellen Springer, die samen met Joanne Kerr de redactie vormen van deze publicatie, in het inleidende hoofdstuk: ‘Vrouwenbewegingen zijn in feite een van de grootste en meest dynamische krachten in de wereld. Wij zijn actief in bewegingen voor vrede, hebben bereikt dat er in veel landen gelijke wettelijke rechten voor vrouwen en mannen zijn en zitten op belangrijke posities binnen gemeenschappen en op regeringsniveau, binnen ondernemingen en andere instellingen’. De afgelopen VN Vrouwenconferenties hebben daar het nodige aan bijgedragen.

Toekomstige uitdagingen

Deze publicatie is het resultaat van een meerjarenproject van AWID, een internationale organisatie voor de rechten van vrouwen (Toronto, Canada) en Mama Cash, een onafhankelijk fonds voor vrouwengroepen in alle delen van de wereld (Amsterdam). Aan de hand van vragenlijsten is wereldwijd gekeken welke de toekomstige uitdagingen zijn. In het laatste hoofdstuk van het boek wordt ingegaan op de uitkomsten van deze vragenlijsten en worden er internationale trends gesignaleerd die hun weerslag hebben op het dagelijkse leven van vrouwen, waar ook ter wereld. In de daaraan voorafgaande twaalf hoofdstukken geven een aantal prominente vrouwen hun visie op de toekomst

Lustrumviering Vrouwenbelangen

De Vereniging voor Vrouwenbelangen is een heel oude vereniging, met een lange voorgeschiedenis. Stand gehouden gedurende twee feministische golven was er de laatste jaren geregeld de vraag of onze vereniging nog wel bestaansrecht heeft. Echter, als wij om ons heen kijken constateren wij nog altijd veel manco's in de situatie van vrouwen in Nederland, maar meer nog in de wereld. Steeds zijn er weer nieuwe groepen of nieuwe issues, die aandacht vragen, ook in ons land. Een reden voor ons het 22ste lustrum te gebruiken om ons op veel plaatsen te manifesteren en om nieuwe leden te werven.

Meer en meer beseffen jongeren dat de emancipatie van vrouwen nog lang niet voltooid is. Het doel van onze lustrumviering is deze mensen er van te overtuigen dat zij als lid van onze vereniging een steentje bijdragen aan de vrouwenemancipatie in Nederland en daarbuiten.

Omdat het jaar 2004 samenviel met de viering van het 100-jarig bestaan van de internationale doelverwante

organisatie de International Alliance of Women, hebben we er voor gekozen ons lustrum te vieren in 2005. 111 jaar oud klinkt ook heel mooi! Heel ambitieus worden op 11 verschillende locaties 11 activiteiten gehouden; een aantal heeft al plaatsgevonden.

Wat staat nog op het programma:

- * dinsdag 30 augustus 2005 Groningen, Vallen en Opstaan
 - * zaterdag 10 september 2005 Amsterdam, Kleurrijke Ontmoetingen
 - * woensdag 12 oktober 2005 Eindhoven, Aletta Jacobs en Rosa Manus
 - * zaterdag 5 november 2005 Arnhem, slotmanifestatie.
- Uitvoerige informatie is te vinden op www.vrouwenbelangen.nl.

Het programma is voor *iedereen* toegankelijk. Wel graag tevoren aanmelden bij de voorzitter van de Lustrumcommissie Lousje Backx, 06-24625546, e-mail: lousjebackx@zonnet.nl.

en op wat er gedaan zou kunnen worden om de vrouwenbeweging weer een serieuze gesprekspartner te doen zijn, zowel op lokaal, nationaal en internationaal niveau.

Inzet is een samenhangende visie te ontwikkelen, ondanks de diversiteit binnen de vrouwenbeweging. Zo wordt geconstateerd dat er grote verschillen bestaan tussen het dagelijks leven van vrouwen in het Zuiden en dat van vrouwen in het Noorden. En ook tussen landen in het Noorden en tussen landen in het Zuiden zijn er onderling de nodige verschillen. Voeg daarbij de nodige diversiteit tussen jonge en oude vrouwen, tussen hoog opgeleide vrouwen en vrouwen die geen of nauwelijks een opleiding hebben genoten, enzovoorts. Toch kan deze diversiteit binnen en de vrouwenbeweging, of misschien beter gezegd, van vrouwenbewegingen, juist een bron van kracht zijn om een veelzijdig beeld te ontwikkelen over hoe de huidige trends vaak negatief inwerken op de maatschappelijke positie van vrouwen.

Geen algemeen recept

In het boek is geen algemeen recept te vinden over hoe de vrouwenbeweging zich dient op te stellen. Dat willen de schrijfsters ook niet. Wat wel mogelijk is en dat is ook de boodschap, namelijk dat de vrouwenbeweging niet in een afwachtende en verdedigende rol blijft steken, maar zich 'pro-actief' opstelt en zich verdiept in het effect van wereldwijde trends op de positie van vrouwen. Of zoals het in de inleiding staat: 'Terwijl het onmogelijk is de toekomst te voorspellen, is het wel mogelijk bepaalde trends in een vroeg stadium op te sporen'.

In de publicatie worden een aantal gemeenschappelijke effecten van deze trends uitgewerkt, soms per thema en soms per regio, zoals de relatieve armoede onder vrouwen, gebrek aan gezondheid (HIV/Aids) en zeggenschap

over het eigen lijf (reproductieve rechten en seksualiteit), geweld tegen vrouwen, zowel binnenshuis als tijdens gewapende conflicten, extra uitbuiting van vrouwen in de huidige op winst gericht economie, zoals in vrijhandelszones. En bij allerlei fundamentalistische stromingen wordt het recht op eigen, vrije meningsuiting ingeperkt. Een van de gevaren die daarin schuilt is dat juist fundamentalistische stromingen grote aantrekkingskracht op vrouwen hebben. Vrouwen zijn vaak extra gevoelig voor het krijgen van bescherming en veiligheid.

Sleutelgebieden

In de publicatie worden een aantal sleutelgebieden voor verandering genoemd. De volkscultuur, publieke opinie, massamedia zijn belangrijke middelen om veranderingen te bewerkstelligen. De vrouwenbeweging zou hiervan veel meer gebruik moeten maken, zoals nu al gebeurt door bijvoorbeeld FIRE, de feministische radiozender in Costa Rica. Films, radioprogramma's die voor vrouwen relevante informatie verschaffen zijn van groot belang, zeker als ze op een manier gemaakt zijn die vrouwen aanzet om haar zeggenschap op te eisen. En internet biedt ongehoorde mogelijkheden, maar dan wel met de kanttekening dat de toegang ervan voor en door vrouwen extra gestimuleerd dient te worden evenals het efficiënt leren omgaan met de oneindige hoeveelheid aan informatie die dit medium biedt.

Een ander aandachtspunt is dat de vrouwenbeweging zich dient te realiseren dat de huidige wereldwijde trends onderling samenhangen en elkaar versterken. Dat proces zal ook weer spelen als geprobeerd wordt de negatieve invloed van deze trends op de positie van vrouwen terug te dringen. Daarbij zullen ook de machtsrelaties tussen vrouwen en mannen niet uit het oog verloren moeten worden. ➤

- Het heeft me wel wat moeite gekost om de 'Future of Women's Rights' uit te lezen en had ik meermalen de neiging het boek ter zijde te leggen. Achteraf gezien heb ik er geen spijt van dat ik doorgegaan ben.

De publicatie bevat een schat aan informatie en is een staaltje van 'vakvrouwschap'. Het is een pittig boek dat visies, strategieën en al datgene wat er in deze wereld gebeurt, in één uitgave weet te bundelen. In weerwil van de enorme diversiteit die er wereldwijd onder en tussen vrouwen bestaat, zijn de samenstelsters erin geslaagd om het belang van saamhorigheid voor een toekomstgerichte vrouwenbeweging naar voren te brengen. De uitdaging is dan ook om ondanks de grote verschillen, toch gezamenlijk te werken aan een rechtvaardige en duurzame samenleving, zowel voor vrouwen als voor mannen. En laten we niet vergeten dat ruim de helft van de wereldbevolking uit vrouwen bestaat.

Coby Meyboom

Bron: Zijwind5/04. Redactieadres Raadhuisstraat 25, 5056 HC Berkel-Enschot

'The Future of Women's Rights, global visions and strategies' is een gezamenlijke productie van AWID (www.awid.org) en Mama Cash (www.mamacash.org).

taal Engels uitgegever Zed Books ISBN 1 84277 459 X
omvang 224 blz. prijs US\$ 25,-

Wetenswaard

Het Clara Wichmann Instituut

Het Proefprocessenfonds van dit instituut gaat na sluiting door (zie ook www.clara-wichmann.nl). De literatuur van de databank wordt overgebracht naar het IIAV en is vanaf januari 2005 te vinden op de website www.iiav.nl

Tentoonstelling

Aletta Jacobs en het verlangen naar de politiek

Aletta Jacobs stelde zich kandidaat voor de Tweede Kamerverkiezingen toen na 35 jaar strijd de Nederlandse vrouwen in 1917 wél het passief maar niet het actief kiesrecht kregen. Destijds kwam zij ondanks een verkiesbare plaats niet in de Kamer.

Nu is zij daar alsnog te zien in de vorm van een tentoonstelling "Aletta Jacobs en het verlangen naar politiek". Deze tentoonstelling is te zien van 2 mei t/m 4 november 2005 in de Tweede Kamer in Den Haag. Open op werkdagen van 10 – 17 uur. Adres: Lange Poten 4.

De aanleiding voor de tentoonstelling is het verschijnen van de eerste biografie over Aletta Jacobs van de hand van historica Mineke Bosch, getiteld "Een onwrikbaar geloof in rechtvaardigheid - Aletta Jacobs 1854 – 1929".

Agenda 2005

Overzicht van de belangrijkste activiteiten in 2005 georganiseerd door of in samenwerking met de Nederlandse Vrouwen Raad (deels onder voorbehoud i.v.m. subsidie).

juli en augustus

Geen specifieke activiteiten in deze periode vanwege zomervakanties. Reguliere activiteiten zullen wel gewoon doorgaan.

september

najaar

evaluatie Millennium Doelstellingen

6 september

mede organiseren van Duurzame Dinsdag

2de helft van september

Beleidsdag commissies, bestuur en beroepskrachten

18 september

Ledendag van het Bahá'í Vrouwenforum Nederland in de botanische tuinen te Utrecht

20 september

presentatie Miljoenennota, reactie vanuit NVR bestuur en commissies, bijeenkomst met volksvertegenwoordigers Tweede Kamer

oktober

6 of 13 oktober

Interactiedag Duurzame Ontwikkeling

24 oktober

Viering van 60 jaar Verenigde Naties in het kader van Beijing +10 en evaluatie van Millennium Doelstellingen (misschien op 25 november).

Terugblik op activiteiten van het afgelopen jaar.

november

17 november

Algemene Leden Vergadering

25 november

zie 24 oktober

